

BESLUT

Dataavdelningen
Lisa Levinsson
010-479 67 89

Regeringskansliet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över betänkandet SOU 2021:55 Mikroföretagarkonto – schabloniserad inkomstbeskattning för de minsta företagen (Fi2021/02553)

Yttrandet ger en beskrivning av de konsekvenser som Statistiska centralbyrån (SCB) kan överblicka inom statistikområdet utifrån dessa ansvarsroller:

- Producera och tillgängliggöra officiell statistik
- Hålla företagsregister för statistiska och publika ändamål
- Tillhandahålla och förvalta det fördelningsanalytiska statistiksystemet för inkomster och transfereringar (FASIT)
- Samordna systemet för den officiella statistiken

1 Sammanfattning

SCB lämnar detta yttrande som medskick till eventuella nya relaterade utredningsdirektiv och menar att nya utredningar även bör belysa kopplingen till statistikområdet och konsekvenserna för detta, både för SCB och andra statistikansvariga myndigheter. SCB välkomnar därför dialog med kommande utredningar med anledning av utredningen om mikroföretagarkonto.

SCB:s ansvar är att beskriva hela näringslivets struktur och utveckling. Flera register och undersökningar som SCB producerar löpande som officiell statistik (t.ex. FRIDA, Nationalräkenskaperna, Företagens ekonomi och Omsättningsstatistiken) samt företagsregistret och FASIT påverkas negativt i det fall bokföringsskyldigheten tas bort för mikroföretagare och gränsen för momsredovisning samtidigt höjs för dessa. Effekterna på kvaliteten i den officiella statistiken respektive de centrala registren ska också ställas i förhållande till de lättnader i form av mindre administrativ börda som genereras för företagen. Detta yttrande ger en beskrivning av påverkan på SCB:s verksamhet samt vilken information om mikroföretagarna som SCB behöver tillgång till i det fall regeringen väljer att gå vidare med utredarens förslag.

SCB konstaterar att det skulle bli ett stort informationstapp om förslaget fullföljs med s.k. ”full effekt”¹. Totala antalet mikroföretagare är knappt 400 000. För att lindra detta informationstapp är SCB helt beroende av att:

- Erhålla nya dataleveranser om mikroföretagare från Skatteverket
- Erhålla information om branschkod enligt svensk näringsgrensindelning² (SNI-kod) för mikroföretagarna
- Gränsen för mikroföretagare inte sätts till en högre nivå för nettoomsättningen än 120 000 kr

Uppgift om SNI-kod behöver finnas med i den information som mikroföretagaren behöver lämna vid registrering av mikroföretagarkontot hos banken. Detta behöver föras in i den nya, föreslagna lagen om mikroföretagarkonto.

Ett införande av mikroföretagarkonto skulle kunna innebära ökade kostnader för SCB i ett initialt skede. För att inte tappa mikroföretagare i företagsregistret behöver det införas en ny aktivitetsregel. Även om SCB ser farhågor med förslaget om mikroföretagarkonto för statistikbehov, bl.a. sämre branschanalyser i småföretagsdominerade branscher, skulle det också kunna innebära en viss förbättring av kvaliteten i företagsregistret med en ny dataleverans enligt ovan. Det behöver dock utredas huruvida förordningen (1984:692) om det allmänna företagsregistret behöver ändras i detta syfte.

SCB förutser en risk för ökad uppgiftslämnarbörda inom statistikområdet för de allra minsta företagen, då färre administrativa uppgifter kommer att finnas tillgängliga. När data inte redan finns framtagna hos mikroföretagarna, kommer de få svårare att svara på frågor från SCB.

SCB vill också påpeka att begreppen mikroföretagare och mikroföretag är snarlika men har två vitt skilda innebörder. SCB föreslår därför ett annat namn på mikroföretagarkontot, vid ett beslut om införande.

¹ Med full effekt avses i detta yttrande slopande av de två skyldigheterna kring bokföring och momsredovisning för mikroföretagare.

² Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI).

2 Synpunkter

2.1 Inledning och bakgrund

Förenkling av regelverken för de minsta företagen är enligt SCB i grunden positivt. Det är dock viktigt att belysa vilka konsekvenser ett införande av mikroföretagarkonto kan få ur alla aspekter. En förändrad informationsinsamling hos en myndighet behöver värderas mot konsekvenser för t.ex. andra myndigheters verksamhet och behov av information. Utgångspunkten bör vara den maximala samhällsnyttan.

Detta yttrande syftar till att visa på effekter på lång sikt som införande av mikroföretagarkonto med full effekt skulle kunna innebära för statistikområdet. Yttrandet kan därför bl.a. användas som medskick till nya, relaterade utredningsdirektiv. SCB anser att eventuella nya utredningar också bör belysa kopplingen till statistikområdet och konsekvenser på detta, både för SCB men också för andra statistikansvariga myndigheter. Ju tidigare i processen information om alla konsekvenser finns desto bättre. En försämrad datatillgång får inte innebära för stor negativ påverkan på kvaliteten i den officiella statistiken och registren inom SCB:s ansvarsområde (t.ex. företagsregistret och FASIT) eller ge en alltför stor ökning av den administrativa bördan för enskilda företagare, kopplad till statistikrapportering.

SCB välkomnar en dialog med eventuella nya utredningar som kommer att följa med anledning av möjliggörande av införande av mikroföretagarkonto. SCB bistår gärna med analysmaterial till detta arbete.

2.1.1 Uppgiftslämnarbörda och SCB:s datainsamlingsstrategi

SCB:s datainsamlingsstrategi gällande företagsuppgifter utgår från att i första hand använda registerinformation, i andra hand insamling av data som finns i företagens system via filöverföring och i sista hand direktinsamling från företagen via webbformulär. Sverige utmärker sig med hög kvalitet i statistiken i ett internationellt perspektiv genom en lång tradition av detaljerat innehåll i registerdata från andra myndigheter, s.k. administrativa register. Exempelvis utgör register från Skatteverket, bl.a. SRU³-materialet och momsdata, en central bas för SCB:s framställning av den ekonomiska statistiken. SCB liksom alla myndigheter har även skyldighet att följa förordningen 2018:64⁴, vilken innebär att data som redan är digitalt inlämnad till någon myndighet, inte får samlas ytterligare en gång.

³ Standardiserade räkenskapsutdrag (SRU).

⁴ Förordning (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag.

Tillgången till detaljerade NE-data⁵ genom SRU och även moms-uppgifter har många viktiga användningsområden i statistikproduktionen (förutom att hålla register och databaser med information):

- ersätter information som annars skulle ha samlats in från företagen (minskad direktinsamling)
- ger bakgrundsinformation som möjliggör utformning av effektiva urval (färre företag behöver tillfrågas)
- ger bakgrundsinformation i skattningsförfaranden (säkrare skattningar kan göras)
- ger bakgrundsinformation vid bedömning av inkomna uppgifter (färre återkontakter och högre kvalitet i statistiken)
- ger bakgrundsinformation vid bortfallskompensation (högre kvalitet i statistiken)

Idag innehåller alla register som SCB är ansvarig för information om alla företag, dvs. även data avseende de allra minsta företagen. Innehållet i dessa register påverkas negativt vid införande av mikro-företagarkonto med full effekt. Register som berörs är företagsregistret, Företagsregister - och individdatabasen (FRIDA), Fördelningsanalytiska statistiksystemet för inkomster och transfereringar (FASIT), Inkomst- och taxeringsregistret (IoT), Longitudinell integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier (LISA), Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) samt Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), som kommer att sjösättas som officiell statistik 2023. Även registerbaserad statistik om Företagens demografi och statistik om Nystartade företag, som görs på uppdrag av Tillväxtanalys berörs. FRIDA och FASIT bistår riksdagens utredningstjänst (RUT), Riksrevisionen, regeringskansliet m.fl. användare genom olika prenumerationer.

Enskilda näringsidkare omfattas dessutom i de flesta företagsundersökningar från SCB, främst tack vare detaljerade administrativa data, men även genom information som samlas in direkt från näringsidkarna. Ju mindre omfattande innehållet i de dataleveranser SCB tar emot från t.ex. Skatteverket är, desto mer behöver SCB fråga företagen om. Då ett företag ingår i ett urval, representerar det ett stort antal liknande företag inom det stratimet (t.ex. för bransch och storleksklass). Detta innebär att det är viktigt med svar även från små företag som ingår i ett urval. Mikroföretagarna kommer få det svårare att svara på frågor relaterade till ekonomiska förhållanden från SCB, detta då data att utgå ifrån inte redan finns framtagna i annat syfte.

⁵ Deklarationsblanketter för inkomst för enskilda näringsidkare som bedriver näringsverksamhet, både NE och NEA-blanketter

2.1.2 Enskilda näringsidkare en del av totala näringslivet

Alla företag oavsett storlek och företagsform är viktiga för olika analyser av näringslivets struktur och utveckling. De företag, som omfattas av utredningens förslag om mikroföretagarkonto, är en del av totala näringslivet, som består av 1 420 000 företag. Även om mikroföretagares ekonomiska verksamhet står för en liten andel av det totala näringslivet är deras andel av antalet företag betydligt större. Antalet mikroföretagare är knappt 400 000, de lämnar dock in totalt cirka 500 000 NE-blanketter. Flera enskilda näringsidkare bedriver passiv näringsverksamhet.

En ungefärlig siffra är att mikroföretagarna står för en årlig nettoomsättning på 10 miljarder kr.

Antalet företag och aktuell bransch (SNI-kod) är viktiga egenskaper för att kunna beskriva näringslivets struktur och utveckling.

Tabell 1. Mikroföretagarnas och de enskilda näringsidkarnas andel av näringslivet inom några utvalda branscher med hög andel småföretag, procent

Bransch	SNI	Mikroföretagarnas andel av antalet företag i näringslivet, per SNI	Mikroföretagarnas andel av näringslivets nettoomsättning, per SNI	Enskilda näringsidkares andel av antalet företag i näringslivet, per SNI	Enskilda näringsidkares andel av näringslivets nettoomsättning, per SNI
Totala näringslivet	01-96	36	0,1	53	2
Jordbruk	01	52	1,4	92	58
Skogsbruk	02	76	2,3	97	25
Konstnärlig och kulturell verksamhet	90	58	3,3	81	22
Reparation av hushållsartiklar m.m.	95	36	0,8	74	15
Andra konsumenttjänster, t.ex. frisörer	96	37	1,6	79	30

Tabell 1 visar att andelen enskilda näringsidkare utgör 53 procent av antalet företag i det totala näringslivet och står för 2 procent av nettoomsättningen. Mikroföretagarna står för 36 procent av det totala antalet företag och 0,1 procent av nettoomsättningen. På totalen har enskilda näringsidkare inte så stor ekonomisk betydelse, men inom vissa branscher, såsom jordbruk, skogsbruk, konstnärlig och kulturell verksamhet, reparation av hushållsartiklar samt andra konsumenttjänster, står de för en stor andel av nettoomsättningen.

2.1.3 Utgångspunkter till SCB:s synpunkter

SCB har i detta yttrande försökt förutse vad som kan komma att hända vid införande av mikroföretagarkontot. Utredaren föreslår t.ex. att plikten för momsredovisning synkroniseras. SCB tolkar det som att kravet på momsregistrering för mikroföretagarna på sikt kan komma att tas bort. Det skulle innebära en höjning av gränsen för skyldighet att redovisa moms från 30 000 kr till 120 000 kr⁶. Utredaren föreslår även att mikroföretagarna inte ska registrera sig för F-skatt. Eftersom moms- och F-skatteregistrering båda är leverans- och aktivitetskriterier för företagen i företagsregistret, skulle detta få en hög grad av påverkan i registret.

Det är också värt att beakta att enskilda näringsidkare som finns i eller inte betraktas som verksamma i företagsregistret, inte heller betraktas som verksamma hos kreditinstitut och olika tillståndsgivare i samhället och därmed kan få svårigheter att bedriva sin verksamhet. Information från företagsregistret aviseras löpande till en rad offentliga och kommersiella användare, med stöd av förordningen (1984:692) om det allmänna företagsregistret.

Det är för SCB oklart huruvida SNI-kod för mikroföretagare kommer att registreras någonstans i processen, detta framgår inte av utredningen.

För att förslaget ska kunna genomföras skriver utredaren även att bokföringsskyldigheten bör ses över. Vi tolkar detta som att bokföringsskyldigheten kan komma att slopas för mikroföretagarna, vilket i sin tur skulle leda till att de inte längre är skyldiga att upprätta förenklat årsbokslut. Detta skulle innebära att SCB får uppgifter om betydligt färre företag från Skatteverket.

^{6 6} SCB noterar att en promemoria (Fi2021/03225) som föreslår en höjning av gränsen för befrielse från moms till 80 000 kr redan skickats ut på remiss.

2.1.4 Användningsområden

Statistikprodukter på SCB som har en stor användning av NE-data (som ingår i SRU) från Skatteverket:

- FRIDA (all data i blanketterna)
- FASIT
- IoT
- RAMS (identifiera företagare)
- BAS
- Företagens ekonomi (alla poster i resultat- och balansräkningen)
- Omsättningsstatistik/Produktionsvärdeindex (PVI) (Nettoomsättning för momsbefriade branscher)
- Vattenbrukets intäkter, kostnader och tillgångar (all data i blanketterna), på uppdrag av Jordbruksverket
- Nationalräkenskaper (t.ex. BNP)

Exempel på statistikprodukter som har en omfattande användning av momsdata från Skatteverket:

- Nationalräkenskaper (t.ex. BNP)
- Företagsregistret
- Utrikeshandel med varor
- Utrikeshandel med tjänster
- Omsättningsstatistik/Produktionsvärdeindex (PVI)
- Ekonomisk statistik på kvartal (införande 2022)

2.2 Synpunkter

2.2.1 Beroende av SNI-kod för mikroföretagare

Genom nuvarande rutiner registreras SNI-kod i samband med att den fysiska personen registrerar sig för moms, F-skatt eller som arbetsgivare. SNI-kod sätts idag av Skatteverket, utifrån den verksamhetsbeskrivning som företagaren lämnar vid registreringen. Denna branschklassificering är en viktig förutsättning för att statistiken ska kunna ge underlag till bl.a. branschanalys. Om utredningen menar att registrering för moms och F-skatt inte ska behövas för mikroföretagarna, behöver branschinformationen fortsättningsvis samlas in på annat sätt. Det kan antingen ske direkt via Skatteverket eller genom att mikroföretagaren lämnar denna information i samband med registreringen hos kontoförande bank.

SCB föreslår att det utreds hur SNI-kod ska sättas på mikroföretagare samt att information om SNI-kod ska finnas med i nya lagen om mikroföretagarkonto.

2.2.2 Beroende av ny dataleverans för mikroföretagare

SCB är som utgångspunkt inte positiv till höjning av omsättningsgränsen för momsredovisning, men bedömer ändå att det kan vara möjligt att överbrygga de negativa konsekvenserna (informationstapp om vilka mikroföretagarna är och data avseende dessa) under förutsättning att SCB får tillgång till information om mikroföretagarna som ett komplement till de befintliga dataleveranserna från Skatteverket. Uppgift om nettoomsättning via momsdata och NE-data (genom SRU) kan t.ex. ersättas av uppgift om inbetalningar till mikroföretagarkontot. En ny dataleverans är dock en förutsättning för ett komplett företagsregister och mer fullständiga analyser över näringslivet i Sverige. För noggrann beskrivning av olika användningsområden, se avsnitt 2.1.

Om förslaget genomförs riskerar omkring 340 000 mikroföretagare att försvinna ur företagsregistret vid slopade krav på registrering för moms och F-skatt hos Skatteverket. Registreringarna utgör delkomponenter i de kriterier som måste vara uppfyllda, dels för att SCB och företagsregistret ska få kännedom om dem, och dels för att kunna markera dem som verksamma.

För att komplettera företagsregistret med mikroföretagarna behöver SCB:s kriterier för när en verksamhet bedöms vara aktiv i företagsregistret ändras, vilket i ett initialske skulle innebära engångskostnader för SCB. Skatteverket aviserar SCB information om förändringar i företagspopulationen utifrån förordningen (1984:692) om det allmänna företagsregistret. För att kompensera för en eventuell minskning av företagspopulationen om kraven på registrering för moms och F-skatt slopas behöver leveransöverenskommelsen mellan

Skatteverket och SCB justeras så att även de enskilda näringsidkare som har mikroföretagarkonto omfattas i leveransen. Det behöver även utredas huruvida förordningen behöver ändras med avseende på detta.

På sikt skulle tillgången till den nya informationen kunna innebära en möjlighet för SCB att höja kvaliteten i företagsregistret avseende mikroföretagarna. Ett exempel på kvalitetshöjningar avseende dessa skulle kunna vara att fler aktörer inom den s.k. gig-ekonomin eller plattformsekonomin skulle komma att synliggöras, då det i dagens företagsregister finns en undertäckning kopplat till dessa. Ett annat exempel är att övertäckningen kan minskas genom att färre små företag, som faktiskt inte bedriver verksamhet, förmodligen inte kommer att vara momsregistrerade.

Sammanfattningsvis är det vid ett införande av mikroföretagarkonto med full effekt avgörande för SCB att kunna få tillgång till information om den nya kategorin mikroföretagare, då dessa kommer att saknas i leveranserna av data kopplade till NE-/NEA-deklarationerna (SRU) och momsdeklarationerna från Skatteverket. Frekvensen på den nya leveransen kan diskuteras, men SCB ser helst att de sker månadsvis.

Enligt vad vi idag kan överblicka skulle den nya leveransen från Skatteverket till SCB behöva innehålla information om:

- * Identitet för mikroföretagare
- * Mikroföretagarens registreringstidpunkt
- * Mikroföretagarens avregistreringstidpunkt
- * Inbetalningar till mikroföretagarkontot
- * Avdragen schablon för källskatt och egenavgifter
- * SNI-kod (se avsnitt 2.2.1)

Det behöver även utredas huruvida förordningen (1984:692) om det allmänna företagsregistret behöver uppdateras med nya leverans- och aktivitetsregler med avseende på detta.

2.2.3 Stanna vid föreslagen gräns för mikroföretagarkontot

Att enbart få tillgång till nettoomsättning (utifrån inbetalningar till ett mikroföretagarkonto) ersätter inte hela informationsförlusten som skulle inträffa om NE-blanketterna ”utgår” för mikroföretagarna. Tillgång till färre detaljuppgifter till olika register kommer göra att analys av de minsta företagen försvåras, exempelvis specialanalyser kring landsbygds- och arbetsmarknadsutveckling. För detaljerad beskrivning av användningsområden se avsnitt 2.1 och specifikt avsnitt 2.1.4.

Eftersom statistiken ska spegla hela näringslivet behöver det göras nya modellberäkningar vid ett informationstapp för mikroföretagarna. Den nya datakällan skulle ligga till grund för modellberäkningarna. Nationalräkenskaperna (NR) behöver beräkningar av förädlingsvärdet, som är bidraget till bruttonationalprodukten (BNP) även för de minsta företagen. Om SCB får tillgång till ”inbetalningar” till mikroföretagarkonto som en sorts nettoomsättning behöver det göras skattningar för dessa företags kostnader, så att deras bidrag till BNP också kan beräknas modellmässigt. SCB bedömer att gränsen som utredningen nu föreslår inte skadar NR:s branschstatistik i nämnvärd omfattning.

SCB förutser däremot en risk i ett informationsbortfall i främst databaser/registerinformation för FRIDA, FASIT, IoT, RAMS, LISA och BAS. Genom FRIDA och FASIT kan simuleringar göras av effekter av olika åtgärdsförslag och uppföljning av insatta åtgärder för t.ex. beskattning. Dessa simuleringar och beräkningar kommer inte att vara möjliga att genomföra för mikroföretagarna, då registren baseras på detaljerade data i NE-blanketterna. Med ett starkt begränsat urval av företag att göra analyser på, vilket med stor sannolikhet även har stor påverkan på vissa branscher, skulle dessa analyser bli missvisande. Uppgifter om enskilda näringsidkare är många gånger också föremål för ekonomisk forskning, där man analyserar och ställer hypoteser kring möjligheter att leva på sitt företagande. Även utredaren har analyserat omfattningen av mikroföretagare med hjälp av databasen FRIDA. Ju högre gräns som sätts för mikroföretagarna, desto mindre meningsfulla blir sådana analyser, då effekterna inte går att beräkna på ett bra sätt.

Vid en högre gräns skulle många undersökningar påverkas negativt, vilket också skulle göra att den administrativa bördan avseende statistikinlämning skulle öka.

Sammanfattningsvis skulle en ytterligare höjning av gränsen för mikroföretagare leda till skakigare branschanalyser, sämre simuleringar genom t.ex. FRIDA och FASIT samt ökad administrativ börda för mikroföretagarna föranledd av statistikbehov. SCB:s budskap är därför att föreslagen gräns för mikroföretagarkonto, som utgår från noll anställda och en nettoomsättning under 120 000 kr, inte kan sättas högre.

2.2.4 Mikroföretagarkonto ett olyckligt namn

SCB vill också framföra att begreppet mikroföretag finns definierat enligt Kommissionens rekommendation – definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag⁷. I detta dokument lyder definitionen av mikroföretag: ”företag med färre än 10 anställda och en årsomsättning (det belopp som tas under en viss period) eller balansomslutning (en deklaration över ett företags tillgångar och skulder) som understiger två miljoner euro.”

SCB anser att det vore olyckligt med en användning av två så vitt skilda definitioner för de två snarlika begreppen mikroföretagare och mikroföretag. Mikroföretagarkontot bör därför få ett annat namn, som inte har koppling till begreppet mikroföretag.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Joakim Stymne i närvaro av avdelningschefer Anna Elvkull och Elisabeth Hopkins, samt sakkunniga Barbro von Hofsten och Lisa Levinsson, föredragande.

SCB, Statistiska centralbyrån

Joakim Stymne

Lisa Levinsson

Kopia till:

andreas.hamren@regeringskansliet.se

⁷ [EUR-Lex - n26026 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)